

Lenka Zábranská Motiv chryzantémy v songských písních ci

(posudek vedoucí magisterské diplomové práce)

Předmětem práce je rozbor významů motivu chryzantémy v songských písních ci s cílem postihnout, jakým způsobem tento původně „pokleslý“ a „ženský“ žánr přebírá výsostné téma vysoké a „mužské“ poezie. Původní zadání směřovalo pouze k motivu, jak se stabilizuje v poezii Tao Yuanmingově, autorka rozšířila i na starší pojetí chryzantémy u Qu Yuana. Autorka adekvátně rozvrhla práci do několika oddílů, v nichž postupuje od historických souvislostí motivu chryzantémy v čínské poezii (včetně charakteristiky historie žánru yongwu) k rozboru songských písní ci. Na základě shromážděných poznatků pak vymezuje a podrobněji popisuje, včetně přeložených ukázek, 5 tematických okruhů, s nimiž se motiv v songských písních pojí. V závěru srovnává výskyt motivu ve starších básních a písních a konstatuje, že významový posun zde není příliš velký. Celkovou výpověď provedené analýzy v závěru poněkud zastiňuje zbytečné opakování informací, které byly podány dříve; místo toho by bylo na místě hlubší zamyšlení nad tím, jak tento poznatek koriguje konvenční charakteristiku lidových kořenů žánru ci a představy o jeho interakci se starší „vysokou“ literaturou. Názorným příkladem, který by si zasloužil zhodnocení z této perspektivy, je Li Zunxuova píseň na nápěv Wang han yue (uvedena a rozebrána na s. 78 – 79) pojatá jako variace na Yuan Zhenovu báseň Juhua (s. 21). Jedná se o víc než o „velice konvenční odkaz na Yuan Zhenovy verše“ (s. 79), ale naopak o promyšlenou variaci na tuto báseň, která tvůrčím způsobem propojuje výpovědi z různých žánrů, a staví do nového světla tradiční pojetí básní shi a písní ci.

Autorka shromáždila bohatý materiál i sekundární literaturu, její zpracování je pečlivé a závěry přesvědčivé (byť, jak jsem již zmínila, by si zasloužily explicitnější pojednání v závěrečném shrnutí). V práci je řada překladů koncipovaných jako podklad pro rozbor, tedy jak odpovídá charakteru práce, bez ambic být překladem literárním. Ty dokládají schopnost autorky vypořádat se na velmi dobré úrovni s texty, které bývají velmi náročné. Práce je pečlivě upravená po formální stránce, včetně příloh (drobnou vadou na kráse je řazení titulů mezi Slovníky a příručkami a v Elektronických databázích a slovnících – je zde porušeno abecední pořadí).

Vedle nesporných kvalit, má práce i některé nedostatky. Práce je psána kultivovaným jazykem a se schopností dobře formulovat myšlenku, přesto i zde se setkáváme s místy, kde zjevně autorce „uklouzlo pero“ a zasloužila by si přeformulovat (např. 1. řádka v kapitole 2 – divoké chryzantémy rostly v Číně bezpochyby i mnohem dřív, než před tisíci lety; s. 16 – „Po tisících letech kultivace, křížení i přírodních variací, vznikl nespočet druhů a barevných odrůd“, apod.). V některých případech neuvážená formulace vede k tomu, že autorka předkládá sporné tvrzení. To se týká například začátku kapitoly 5.1, kde vzniká dojem a) jako by Qu Yuanovo autorství bylo neproblematické (což není pravda), b) jako by Qu Yuan psal v duchu alegorií Shijingu (což nebere v potaz složitost tématu alegorického výkladu Shijingu, ani složitý proces předávání a stabilizace výkladu antologie Chuci za dynastie Han). Práce s některými pojmy literární teorie (zejména „motiv“, „symbol“, ale také „cézura“) by si také zasloužila pečlivější promyšlení, včetně důkladnějšího komentáře k rozdílům v pojetí čínské a české literární teorie.

Jako hlavní problém se nicméně jeví hromadění detailů bez větší hierarchizace jejich významů s ohledem na ústřední téma práce. Je zde patrná i určitá nevyváženost v tom, kolik prostoru se

věnuje užití motivu ve starší poezii a obecným informacím z historie a literárních dějin (s. 14 – 58), a jaký prostor je dán rozboru vlastních písní či (s. 59 – 79). Doprovodným jevem tohoto problému je klouzání po povrchu tam, kde by si dílčí problém zasloužil hlubší rozbor, a ne vždy dostatečné propojení rozborů písní s informacemi s předchozích historických kapitol. Nedostatečná reflexe propojení jednotlivých témat se nakonec promítá do rozpačitého Závěru, na který jsem upozornila výše.

Jistá plochost výpovědi je dána i tím, že autorka nedostatečně explicitně vymezuje problém významu v žánru yong (ten kolísá mezi věcným popisem, projekcí osobních pocitů do „předmětu“ a manipulací s „předmětem“ chápaným jako alegorické vyjádření určitých hodnot a situací; v průběhu času se významy spojené s konkrétním „předmětem“ posouvají a mění, aniž by starší významy byly potlačeny). V práci jsou tyto skutečnosti zmíněny, avšak zanikají v proudu jiných, pro dané téma méně závažných, jednotlivostí.

Navzdory dílčím výtkám (za něž částečně nesu odpovědnost i já jako vedoucí, neboť jsme konzultovaly na dálku v době autorčina studijního pobytu v Hong Kongu, a moje psané připomínky ne vždy reagovaly dostatečně pružně na zaslaný materiál), práci hodnotím kladně a doporučuji ji k obhajobě.

Vranov nad Dyjí, 8. 9. 2013

Doc. Olga Lomová

vedoucí práce